

Werkstraf in uitvoering

Editie 30 | Mei 2022

Moet de werkstraf groeien?

Insula Dei verwelkomt al 50 jaar gestraften

‘Herkansen doe je maar ergens anders’

Reclassering Nederland

> VLUCHTELINGEN KRIJGEN HULP

Van groene vingers naar twee rechterhanden: werkgestraften helpen bij de opvang van vluchtelingen in Boxtel

Werkmeester Dave Masumbuko en zijn werkgestraften hadden al een speciale plek in het hart van Maria van den Hoogen. Zij is de tuinleider van de voedseltuin in Boxtel. De afgelopen twee weken heeft ze de mannen van de reclassering nog meer in haar hart gesloten. Dat heeft alles te maken met de komst van een groep Oekraïense vluchtelingen op het terrein van de Kleine Aarde. Werkmeester Dave heeft, samen met ‘zijn jongens’, in recordtempo de opvanglocatie in orde gemaakt.

Normaal gesproken gaan ze rond deze tijd aan de slag in de voedseltuin bij Maria, nu zijn ze vooral aan het bouwen en renoveren. Het schoffelen en zaaien wordt even uitgesteld. Nu timmert, zaagt, isoleert en renoveert het team. De woon-, slaap- en leefruimte voor de vluchtelingen is klaar. Omdat dit het voormalige kantoor en koffieruimte van Dave en zijn mannen is, moesten ze snel een nieuw vervangend

kantoor in een oude veldschuur bouwen. Daar wordt op dit moment de laatste hand aan gelegd.

Opvallend veel werkgestraften, die normaal gesproken vooral groene vingers moeten hebben, bleken ook twee rechterhanden te hebben. Eén van de werkgestraften blijkt bijzonder veel talent voor schilderen te

‘Ze vinden het fijn om op deze manier iets te kunnen betekenen voor de vluchtelingen en hebben keihard gewerkt’

hebben, weer een ander bleek ervaring te hebben als timmerman, en één van de mannen heeft als elektricien zijn diensten bewezen. Hij kwam er zelfs, ook nadat zijn uren erop zaten, voor terug.

Als de vluchtelingen wat tot rust zijn gekomen is de tuin weer aan de beurt. Dave: ‘Daar gaan we nu wat later aan het werk. Maria heeft ons alle tijd gegeven om voor onszelf een nieuwe ruimte te bouwen. Het was flink aanpoten, maar ik had dit niet willen missen. Ik hoor het ook terug van de jongens, ze vinden het fijn om op deze manier iets te kunnen betekenen voor de vluchtelingen en hebben keihard gewerkt.’

Als er straks weer in de tuin wordt gewerkt, hoopt Maria ook activiteiten voor de kinderen van de vluchtelingen te kunnen organiseren. Maria: ‘Eerst laten we ze tot rust komen. Daar leent de omgeving zich goed voor. Dit is een groene, kleine en veilige gemeenschap. De komst van de vluchtelingen past bij de community die we willen zijn. Het was hartverwarmend om te zien op welke manier Dave en zijn mannen daar een bijdrage aan hebben geleverd.’

Samen met werkgestraften bouwt werkmeester Dave een opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen. Een bijzonder project wat zorgt voor samenhang.

> KORT

Wadudu? Een taakstraf uitvoeren bij de insectenkwekerij

Wadudu is Swahili voor insect. Maar in het Drents, waar insectenkwekerij Wadudu is gevestigd, klinkt het woord alsof iemand aan je vraagt wat je doet. Bij Wadudu houden ze wel van een twist. Ook van personeel met een twist. Eenderde van het personeel heeft een afstand tot de arbeidsmarkt en sinds kort werken ze ook met werkgestraften. Dat begon met een werknemer die een taakstraf moest vervullen. Mede-eigenaar Karin van Houten informeerde of dat niet bij Wadudu zelf kon. Samen met de reclassering werd er maatwerk

geleverd: De cliënt werkte buiten zijn contracturen aan zijn werkstraf. Karin was zo enthousiast over het gesprek met reclassering dat ze besloot om ook andere werkgestraften een kans te geven bij Wadudu. Karin: 'Inclusief werkgeverschap zou de norm moeten zijn. Iedereen doet ertoe in de maatschappij. Ik zie de werkgestraften niet als een paar gratis extra handjes, maar als werknemers die een tweede kans verdienen, net als veel van de andere werknemers. Iedereen mag meedoen, ook als je in de fout bent gegaan.'

> DE STELLING

Herkansen kan niet bij hetzelfde project, dat doet een werkgestrafte maar ergens anders

Niet eens

Rob Bouwhuis, teammanager en jobcoach, Leger des Heils.

'Iedereen moet een kans krijgen, ook een herkansing. Heel veel keuzes in het leven pakken verkeerd uit. Veel keuzes worden ook gemaakt uit onmacht en dan kan het gebeuren dat je tegen een werkstraf aanloopt. Als iemand een dag niet is geweest, sturen we hem niet zomaar weg maar gaan we het gesprek aan. Wellicht kunnen we diegene ondersteunen met meer zaken. De wereld is niet slecht, iemand heeft alleen de verkeerde keuzes gemaakt.'

Eens

Ferry Middelkoop, eigenaar Second Sale in Roosendaal.

'Als iemand bij ons faalt omdat hij of zij de straf niet afmaakt, dan is er meer aan de hand. Ik durf te zeggen dat wij er alles aan doen om de werkstraf te laten slagen. Daar hebben we veel geduld mee, we gaan echt met ze aan de slag. Dus herkansen kan niet bij hetzelfde project omdat ik pas iemand terugstuur als we er echt niet samen uitkomen of iemand heel hardleers is.'

> KORT

Onderzoek brengt potentie van werkstraf in kaart

De werkstraf is effectief: Het zorgt voor minder recidive en voorkomt detentieschade. Strategisch adviseur René Poort deed onderzoek naar de kansen van de werkstraf.

René. 'Korte celstraffen kunnen beter worden vervangen door werkstraffen. Die gedachte willen we ook naar de politiek brengen.' René sprak 30 projectbeheerders, projectleiders, managers en directieleden. 'Ik heb gevraagd hoe de toekomst van de werkstraf eruit moet zien. De gedachte is dat we met de

werkstraf iets terug doen voor de maatschappij. Daarop heb ik van iedereen bevestiging gekregen.'

Grote en kleine projecten

Om de werkstraf toekomstbestendig te maken, doet René een aantal aanbevelingen. 'Als we meer werkgestraften willen onderbrengen, dan hebben we contracten nodig met landelijk opererende organisaties. We moeten evenwicht zoeken tussen projecten waar we veel mensen kunnen plaatsen die weinig begeleiding nodig hebben, en

kleinschaliger projecten waar meer begeleiding mogelijk is.'

Verder adviseert René om in gesprek te gaan met gemeenten. 'Onderzoek of het haalbaar is dat gemeenten verplicht worden altijd een quotum werkgestraften aan het werk te hebben. Daarbij kunnen wij helpen.' Het onderzoek beschrijft nog een flink aantal zaken die de werkstraf verder kunnen helpen. Het onderzoek wordt aangeboden aan de directie van Reclassering Nederland.

Werkgestraften van harte welkom in de spoelkeuken van woonzorgcentrum Insula Dei

In woonzorgcentrum Insula Dei in Arnhem waren de allereerste werkgestraften in Nederland 50 jaar geleden al welkom. Nu nog steeds. Als coördinator van de keuken heeft Silvester Bosman ruim 9 jaar ervaring met cliënten die hun taakstraf uitvoeren in de spoelkeuken. Hij is verantwoordelijk voor de begeleiding. Een taak die voor hem vooral gebaat is bij duidelijke communicatie. Silvester: 'Toen ik net begon als begeleider maakte ik soms niet goed duidelijk wat mijn verwachtingen waren. De werkgestraften wisten daarom soms niet waar ze aan toe waren.

Nu maak ik meteen duidelijk dat er twee belangrijke afspraken zijn: op tijd komen en je uren maken.'

De keukenbrigade van Insula Dei is inmiddels wel gewend aan tijdelijke nieuwe gezichten. Vragen naar de reden waarom iemand een werkstraf komt uitvoeren is verboden op de werkvloer. Silvester: 'In de spoelkeuken is iedereen gelijk. Het gaat er dan niet om wat je hebt gedaan, maar of je je werk goed doet. Ik stel dezelfde eisen aan werkgestraften als aan mensen die in dienst zijn. En sommige mensen hebben het zo naar hun zin, dat ze

vragen om contact met ze op te nemen als er een vacature is.'

Werkgestraften blijven, als het aan Silvester ligt, ook de komende 50 jaar van harte welkom bij Insula Dei: 'Ik heb bijna alleen maar goede ervaringen met deze doelgroep. In de afgelopen 9 jaar is het maar 3 keer gebeurd dat ik iemand vroegtijdig naar huis heb moeten sturen. Ik zeg altijd tegen werkgestraften die hier komen: ik kan niks veranderen aan het aantal uur dat je hier moet werken, we kunnen er wel voor zorgen dat die uren goed verlopen.'

Spijt en vergeving

René Poort, beleidsmedewerker
Reclassering Nederland

Ik was bijna vergeten dat ik zelf ook contactpersoon van een extern project ben geweest. Dat is heel lang geleden, ergens in de jaren negentig. Maar de eerste werkgestrafte kan ik mij wel herinneren. Ik zie de man nog zo voor me. Bedeesd was hij, maar dan wel héél erg bedeesd. Hij had enorme spijt van wat hij had gedaan en dat zag je aan alles. Hij was een en al wroeging en schaamte. En dat nog wel bij een instelling voor ex-gedetineerden die allemaal na jaren gevangenisstraf met zichzelf en de wereld in het reine probeerden te komen. Waarmee ik maar wil zeggen dat berouw gemeengoed was in dat

gezelschap, je hoefde dat niet de hele dag uit te stralen. Ik voelde mij wel eens ongemakkelijk als de man 's morgens bijna geruisloos binnenkwam om weer acht uur van zijn 240 uur taakstraf bij ons te doen. Ik wist van de weeromstuit zelf niet hoe ik me een houding moest geven. Soms zag ik er gewoon tegenop om hem een klus te geven.

Ik heb daarom echt veel bewondering voor de contactpersonen van projecten die hun tijd en energie steken in de begeleiding van werkgestraften. Dat doen ze toch maar. Zonder aanzien des persoons loodsen ze iedereen door een werkstraf.

Mijn collega's Jolanda Moonen, Desiree Cremers en ik hebben voor een toekomstvisie op werkstrafprojecten aardig wat contactpersonen gesproken in de afgelopen maanden. Dat waren mooie gesprekken met oprechte mensen die hun hart op de goede plaats hebben. Ze gaven mij hoop. Het komt toch nog goed met de wereld, dacht ik iedere keer na zo'n gesprek.

Want alleen met spijt zijn we er nog niet, er zijn ook mensen nodig die vergeven en nieuwe kansen geven.

> Reageer op deze column via
info@reclassering.nl

> KORT

Telefoon kwijt of vervangen?

Met een herstelcode kun je blijven inloggen in het Werkstrafportaal!

Herken je dat? Wil je nog even op je nieuwe telefoon inloggen op het werkstrafportaal, kom je er niet in. Dat komt omdat de Google Authenticator-app die je nodig hebt om in te loggen uit veiligheids-overwegingen gekoppeld is aan één toestel. Om dit te ondervangen heb je bij de registratie een aantal herstelcodes gekregen. Als je die ergens hebt opgeslagen (opgeschreven of een foto

gemaakt) kun je een van die codes gebruiken om je werkstrafportaal-account met de Authenticator App weer te koppelen aan je nieuwe telefoon.

‘Uit de praktijk blijkt echter dat lang niet alle contactpersonen deze codes hebben opgeslagen’, vertelt project-beheerder en portefeuillehouder van het werkstrafportaal Wensley Grond.

‘In dat geval moet je contact opnemen met de Servicedesk van Reclassering Nederland, die jouw opnieuw kunnen autoriseren voor het werkstrafportaal. Je dient dan de volgende werkdag het volledige aanmeldproces weer te doorlopen. Zorg er dan gelijk voor dat je de herstelcodes wel opslaat, zodat je jezelf een eventuele volgende keer gelijk uit de brand kunt helpen.’

Cartoonist: Bart Pausma, Reclassering Nederland

ONDERTUSSEN OP HET GROEPSPROJECT...

> KORT

De werkstraf wordt stopgezet. En dan?

Stopzetting van een werkstraf betekent dat die mislukt is. De Werkgestrafte heeft zich wellicht misdragen of heeft zich niet aan de afspraken gehouden. De rechter kijkt dan weer mee naar het vervolg.

Joram Jansen, medewerker werkstraf, schetst de situatie voor de werkgestrafte en de projectbegeleider. ‘Soms verdwijnt iemand van de radar, of wordt tijdens de werkstraf agressief. Bij agressie zetten we de werkstraf meteen stop. Als iemand dan herhaaldelijk zijn afspraken niet nakomt, houdt het ook een keer op. Dan gaat de zaak terug naar het openbaar ministerie.’

Als het niet lukt om de straf af te ronden, dan schrijft Reclassering een

rapport over het verloop voor het Openbaar Ministerie. Wat heeft tot stopzetten geleid? Is er onwil of onmacht? ‘Misschien zijn er medische redenen. We zetten het verhaal zo helder mogelijk op papier. Daar kan de cliënt nog op reageren. Dan sluiten we af en gaat de zaak terug naar het OM.’ De rechter bekijkt de zaak opnieuw, en besluit of er een celstraf volgt.

De contactpersoon van het project waar de gestrafte werkte, is er dan ook vanaf, zegt Joram. ‘Als het goed is, zijn er tijdens de werkstraf gesprekken geweest over de voortgang, ook hebben ze terugkoppeling gegeven, zeker als er een incident is geweest. Na stopzetting hoeft de contactpersoon niks meer te doen.’

> Oproep

Werkstrafprojecten gezocht!

Reclassering Nederland is op zoek naar meer werkstrafprojecten. Bent of kent u misschien een leuk project? Of wilt u meer weten over de mogelijkheden? Stuur een mail naar info@reclassering.nl.

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2.500 stuks.

Redactie Reclassering Nederland **Hoofdredactie** Bas Oeijen, Media & Communicatie

Tekst en eindredactie Mediatic **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl

Fotografie Frank Penders **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal **Met dank aan** alle projecten en medewerkers die hebben meegewerkt aan deze editie.